

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

ZENNE AFLEIDING (SG_R3_DIJ_02)

ZEMST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Zenne Afleiding” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Zemst

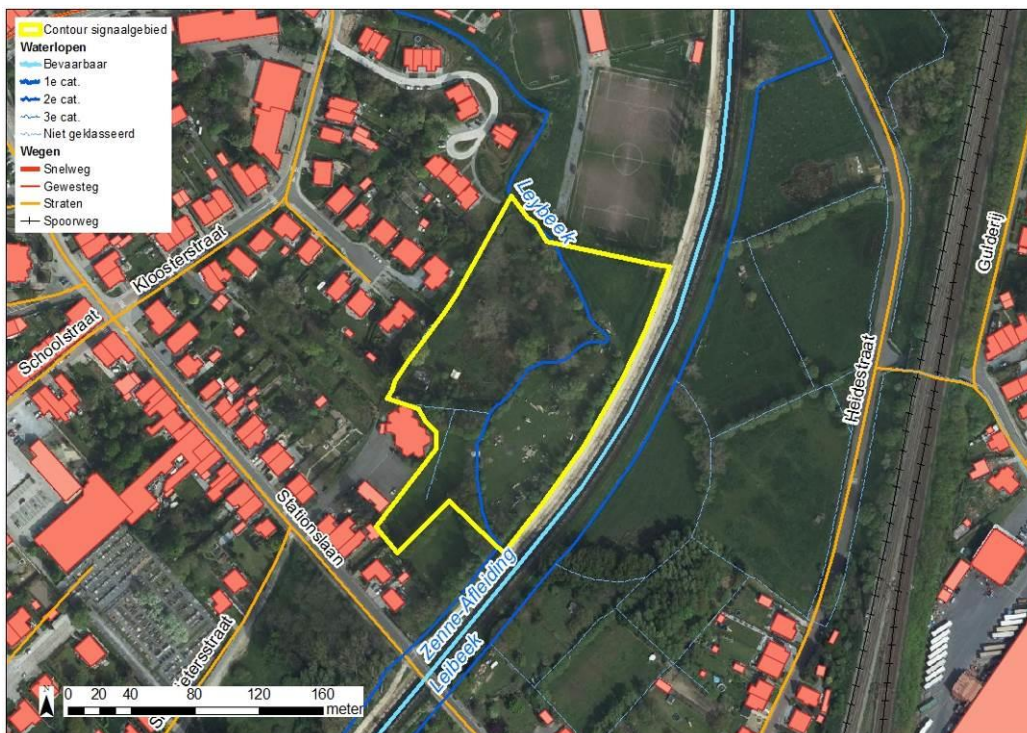
Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied is gelegen aan de rand van het centrum van Zemst, langs de Zenne-afleiding, tussen de voetbalvelden langs de Brusselsesteenweg en de Stationslaan.

Bekken: Dijle- en Zennebekken

Betrokken waterlopen: Zenne (bevaarbaar), Leybeek (2de categorie)

Oppervlakte: 1,7 ha

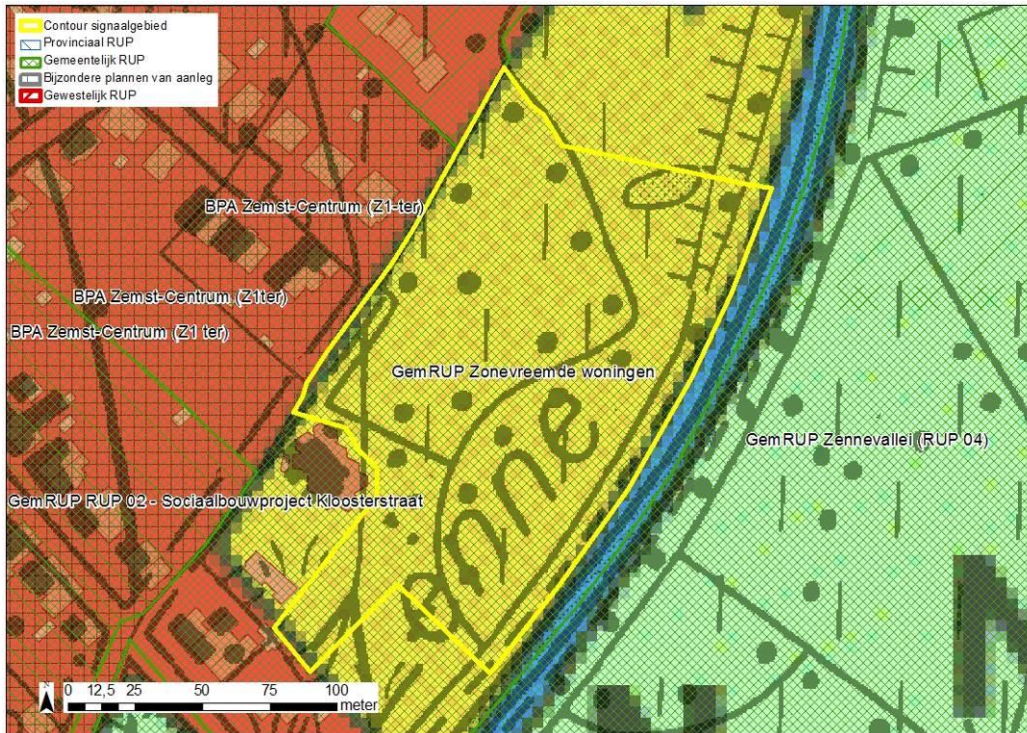
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Recreatiegebied

Globale beschrijving:

Het signaalgebied wordt momenteel door de Chiro gebruikt als speelbos.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 05/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Dijle- en Zennebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied heeft een hoge overstromingskans. Daarom is het relevant het nog niet ontwikkelde deel van het signaalgebied (in het zuiden) verder te onderzoeken.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De oorspronkelijke contour omvatte woongebied en recreatiegebied. Een groot deel van het woongebied werd recent ontwikkeld (RUP sociaalbouwproject Kloosterstraat 03/03/2005), en is dus niet meer relevant om op te nemen. Het noordelijke deel van het recreatiegebied omvat voetbalvelden. Hiervoor zijn er geen andere plannen en dit gebruik vormt ook geen probleem. Dit deel wordt dan ook niet verder mee opgenomen. Enkel het zuidelijk deel is nog niet ontwikkeld (1,7ha) en kent een grote overstromingskans. Het signaalgebied wordt beperkt tot dit deel.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent nagenoeg volledig een grote overstromingskans volgens de overstromingsgevaarkaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

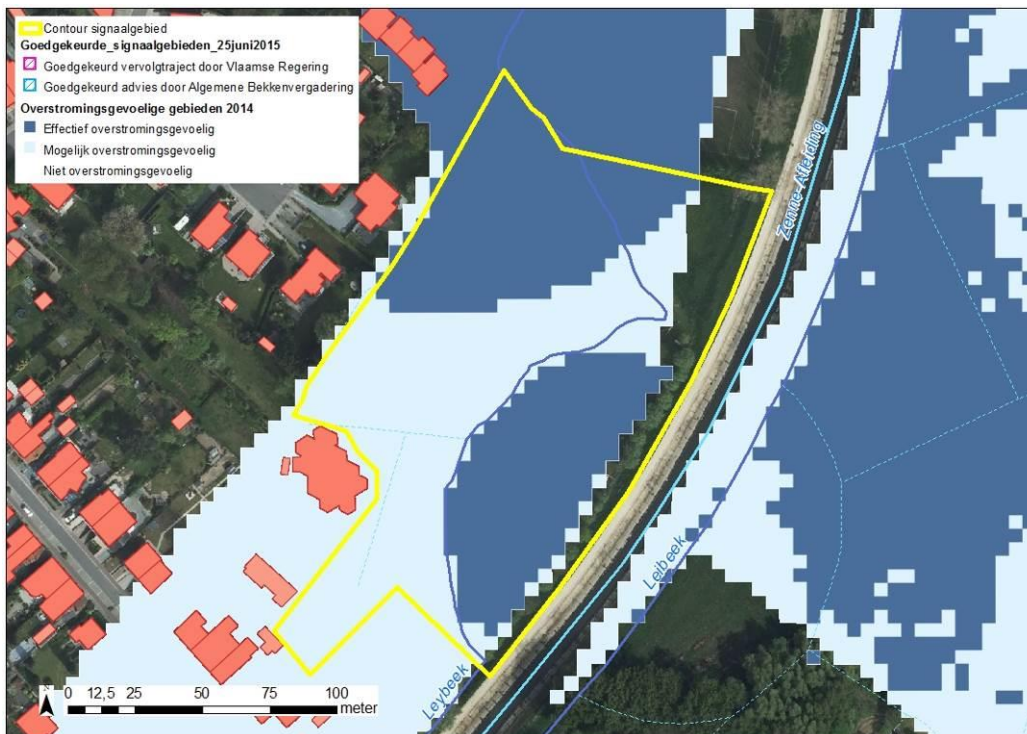
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor dit gebied is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied is bijna volledig overstromingsgevoelig op basis van de watertoetskaart. Het grootste deel hiervan is effectief overstromingsgevoelig gebied. Nagenoeg het volledige gebied kent een grote overstromingskans.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er zijn voor het gebied geen specifieke acties opgenomen in het bekkenbeheerplan Dijle-Zenne of het deelbekkenbeheerplan Zenne-Maalbeek-Abeek. Ook in het nieuwe ontwerp-stroomgebiedbeheerplan werd geen actie geformuleerd voor het gebied.

Ontwikkeling van het gebied is niet gewenst op basis van de overstromingskans. De huidige invulling van het gebied als speelbos is wel compatibel met het watersysteem.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS is opgenomen dat 'Zemst een woonkern wordt met een ruim recreatiegebied (voetbal, jeugd, ...) langs de nieuwe Zenne'. Momenteel zijn er geen plannen voor het gebied binnen de gemeente, en er zijn ook nog geen vragen geweest om hier een andere vorm van recreatie te voorzien. Er is voor de gemeente vandaag geen directe nood aan herbestemming.

4.3 Lopende initiatieven:

Ten noorden van het gebied, langs de Brusselsesteenweg, plant de gemeente het toekomstig cultuurcentrum De Melkerij. Voor het geselecteerde gebied zelf zijn er geen initiatieven lopende.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg najaar 2014- selectie signaalgebieden reeks 3:

De betrokken waterbeheerders (WenZ en provincie Vlaams-Brabant) zijn akkoord met de selectie van het gebied als signaalgebied. Ook de gemeente Zemst geeft aan dat het gebied zeker in aanmerking komt om opgenomen te worden als signaalgebied omdat het gekend is als waterziek terrein. Er dient wel rekening gehouden te worden met de volgende voorwaarden:

1. de reeds ontwikkelde woonzone, die ook opgenomen is in RUP02 Sociaal Bouwproject Kloosterstraat, wordt uit het signaalgebied geschrapt.
2. het voortbestaan van de huidige recreatieve functies blijft binnen het plangebied gegarandeerd.

Overleg 27/05/2015- afbakening gebied en voorstel startbeslissing:

Omdat er vandaag geen dringend probleem is, is de gemeente eerder voorstander van optie B (Bijkomende maatregelen met behoud van bestemming) dan optie C (Herbestemmen). De gemeente wil dus bij toekomstige aanvragen voor ontwikkeling van het gebied er rekening mee houden dat dit een signaalgebied is, en beperkingen opleggen die rekening houden met het overstromingsgevoelige karakter. Ze wensen hier in de nabije toekomst geen RUP voor op te maken, hoewel dit waarschijnlijk de meeste effectieve bescherming biedt voor het gebied.

Op 19/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Zenne Afleiding zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Omdat er vandaag geen dringend probleem is, en het om een klein gebied gaat, wordt geopteerd voor optie B (Bijkomende maatregelen met behoud van bestemming). De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen. De gemeente zal dus bij toekomstige aanvragen voor ontwikkeling van het gebied er rekening mee houden dat dit een signaalgebied is, en beperkingen opleggen die rekening houden met het overstromingsgevoelige karakter.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets: De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets.

Initiatiefnemer:

-

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied kent een grote overstromingskans. De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen.

De bevoegde instanties vertalen deze voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.